

Asia: VN/37151/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain 20 a §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain 20 a §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohtana on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii näin ollen painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen ja oikeusturvaan liittyviä näkökulmia. Verotuksen alalla oikeusvaltioperiaate ilmenee erityisesti oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden vaatimuksina.

Lausuntonaan Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

KOMMENTIT

30 osuudenomistajan raja

Hallituksen esitysluonnoksessa (s. 25) todetaan, että esityksen tavoitteena on hallitusohjelmaan sisältyvän kirjauksen mukaisesti muuttaa rahastojen verovapautta koskevaa tuloverolain (TVL) 20 a §:ää siten, että se olisi yhdenmukainen EU:n pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien vaatimusten kanssa sekä poistaa verotuksellisia esteitä ELTIF-rahastojen perustamiselle Suomessa. Suomen Asianajajat pitää esitettyjä tavoitteita kannatettavina.

Suomen Asianajajat haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kun esityksen nimenomaisena tarkoituksena on saattaa TVL 20 a § yhdenmukaiseksi EU:n pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien vaatimusten kanssa, tulisi myös TVL 20 a §:ssä asetettua 30 osuudenomistajan vähimmäismäärää koskevaa edellytystä tulkita EU:n oikeuden mukaisesti.

Ehdotetun TVL 20 a §:n 1 momentin mukaan sijoitusrahasto tai sitä vastaava rekisteröintivaltiossaan verovapaa, käytännössä verovapaa tai läpivirtaava ulkomainen avoin sijoitusrahasto, jolla on vähintään 30 osuudenomistajaa, on tulon perusteella suoritettavasta verosta vapaa. Vaatimus 30 osuudenomistajasta on sisältynyt jo aikaisemmin TVL 20 a §:ään ja kyseisellä vaatimuksella pyritään kohdistamaan verovapaus tilanteisiin, joissa on kyse aidosta yleisöltä kerättyjen varojen yhteissijoittamisesta. Sääntelyn tarkoitus on siis sinänsä hyväksyttävä eli erottaa aito laajan piirin yhteissijoittaminen suppeamman piirin sijoitustoiminnasta, jolle lykkääntymisetä ei ole pidetty perusteltuna.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2025:5 katsonut, ettei objektiiviseen seikkaan perustuva 30 osuudenomistajan edellytys sellaisenaan muodosta pääomien vapaan liikkuvuuden kiellettyä rajoitusta. Suomen Asianajajat kuitenkin toteaa, että KHO 2025:5 ratkaisu ei tarkoita, että lukumäärävaatimusta voitaisiin soveltaa mekaanisesti ja muodollisesti ilman, että arvioidaan, onko kyseessä tosiasiallisesti aito laajan piirin yhteissijoittaminen. EUT:n vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan rajat ylittävän tilanteen rinnastettavuutta kotimaiseen tilanteeseen on arvioitava suhteessa kyseessä olevan kansallisen säännöksen tavoiteltuun päämäärään, tarkoitukseen ja sisältöön, eikä muodollinen kriteeri saa johtaa siihen, että ulkomainen toimija, joka tosiasiallisesti täyttää sääntelyn taustalla olevan tavoitteen, suljetaan verovapauden ulkopuolelle pelkän muodollisen seikan perusteella. Asiassa C-18/23, F S.A., EUT totesi nimenomaisesti, että pääomien vapaa liikkuvuus menettäisi merkityksensä, jos ulkomaiselta yhteissijoitusyritykseltä evättäisiin veroetu pelkästään sillä perusteella, että sen toimintatapa ei muodollisesti vastaa kotimaiselta toimijalta edellytettyä tapaa, vaikka sääntelyn tavoite muutoin täyttyisi.

Näin ollen Suomen Asianajajat painottaa, että 30 osuudenomistajan vähimmäismäärää koskevaa edellytystä on ulkomaisten rahastojen osalta tulkittava EU-oikeuden mukaisesti siten, että ratkaisevaa on rahaston tosiasiallinen luonne aitona laajan piirin yhteissijoitustoimintana eikä pelkkä muodollinen osuudenomistajien lukumäärä. Jos ulkomaisen rahaston sijoittajakunta koostuu esimerkiksi muista rahastoista, joissa on yli 30 sijoittajaa, institutionaalisista sijoittajista tai muusta epäsuorasti laajasta sijoittajajoukosta, tulisi tämän riittää osoittamaan, että kyseessä on aito yhteissijoitustoiminta, vaikka suorien osuudenomistajien lukumäärä jäisi alle 30:n.

Suomen Asianajajat toteaa lisäksi, että 30 osuudenomistajan vähimmäismäärä on kansallinen, TVL 20 a §:ään perustuva vaatimus, eikä vastaavaa sääntelyä sisälly esimerkiksi UCITS-direktiiviin (2009/65/EY). Tämä korostaa Suomen Asianajajien näkemystä siitä, että kansallista 30 osuudenomistajan edellytystä on tulkittava ja sovellettava EU-oikeuden edellyttämällä tavalla, eikä sitä tule soveltaa kaavamaisesti tavalla, joka tosiasiallisesti asettaisi ulkomaiset, aitoa yhteissijoitustoimintaa harjoittavat rahastot TVL 20 a §:n soveltamisalan ulkopuolelle.

Enne Heidi
Suomen Asianajajat